O Antonínu Pleskotovi

Karel Lepka

Úvod

Život

Antonín Pleskot se narodil 24. října 1866 v Bohdanči u Pardubic, kde prožil léta dětství a chodil do obecné školy. Jeho otec byl majitelem hospodářství a matka byla dcerou hudebního skladatele a řídícího učitele v Bohdanči Antonína Pavla Rosůlka. Po skončení obecné školy ho rodiče dali v roce 1879 studovat na nižší reálné gymnázium v Chrudimi, kde pokračoval dále na vyšším klasickém gymnáziu, aby tam roku 1886 odmaturoval s vyznamenáním. Student Pleskot projevil velké nadání na matematiku a fyziku a v těchto předmětech začal brzy dosahovat skvělých výsledků. V *Časopise pro pěstování mathematiky a fysiky* byly pravidelně otiskovány složitější úlohy z matematiky a fyziky, jejichž řešení studenti zasílali redakci. Mladý Toník se o řešení těchto úloh také pokoušel a byl v této činnosti velmi úspěšný. První úlohu, kterou správně vyřešil a jejíž řešení bylo otištěno se jménem řešitele zaslal do redakce již jako kvintán; svým způsobem to byla jeho první publikace. [1] V dalších letech se počet jím vyřešených úloh zvyšuje. V patnáctém ročníku tohoto časopisu bychom našli jen několik úloh, které odolaly důvtipu oktavána Pleskota. Je tedy logické, že po úspěšné maturitě nastoupil na českou universitu v Praze studovat matematiku a fyziku. Universitní studia Pleskot ukončil roku 1890. Po absolvování jednoroční vojenské služby získal roku 1891 aprobaci pro vyučování matematiky a fyziky pro česká gymnázia a také byl promován na doktora filosofie. V září téhož roku nastupuje jako suplující profesor na tehdejší c. k. české gymnázium v Plzni. Po dvou letech byl přeložen do Prahy, kde působil nejprve na c. k. české reálce v Praze II v Ječné ulici a v letech 1895-96 na c. k. české reálce na Královských Vinohradech. V roce 1896 odchází na dva roky na Moravu, neboť byl jmenován provizorním učitelem na c. k. reálném gymnáziu ve Valašském Meziříčí. Zde poznal slečnu Bohumilu Místeckou, která se stala jeho celoživotní partnerkou. V roce 1898 se vrací do místa svého prvního působení, neboť byl od 1.9. 1898 jmenován skutečným učitelem na c. k. české reálce v Plzni; od 1. dubna byl na této škole jmenován profesorem. Toto město se mu stalo na více než třicet let domovem. Díky své pedagogické a vědecké činnosti se stal váženým občanem tohoto města, o čemž svědčí mimo jiné i skutečnost, že jeho odchodu na odpočinek byla v místním tisku věnována velká publicita, i když právě o veřejné pocty pan profesor příliš nestál.

V osobním životě byl Pleskot velmi skromný, příliš se nezúčastňoval společenských zábav, veškerý volný čas věnoval vědě a také rodině. Jeho velkou láskou byly procházky po plzeňském okolí, kterým věnoval denně dvě až tři hodiny. Měl skvělou fyzickou kondici a přímo železné zdraví, vždyť za celou dobu svého učitelského působení chyběl ve škole pouze v souvislosti s úmrtím syna Pepíka.

Závěr svého plodného života strávil v Praze, kam se přestěhoval, když 21. ledna

[1] Mezi řešiteli úloh převažovali studenti posledních dvou ročníků, kvintání jsou velkou výjimkou.

1931 na vlastní žádost odešel na trvalý odpočinek. Důchodu si však dlouho neužil, neboť 30. listopadu 1935 zemřel v sanatoriu Červeného Kříže v Praze na selhání srdce, když se předtím podrobil operaci prostaty.

Antonín Pleskot měl dva syny, Jiřího a Josefa. Jeho první syn JUDr. Jiří Pleskot byl ředitelem sociálních a zdravotních pojišťoven v Praze. Po atentátu na Heydricha, byl i se svou manželkou Dr. Ellou Pleskotovou odvezen do koncentračního tábora v Mauthausenu, kde v roce 1942 zahynuli v plynové komoře. Josef zemřel ještě jako dítě. O vnuka Igora, který je nyní docentem sociologie na UJEP v Ústí nad Labem, pečovala po smrti rodičů babička.

Pleskot-vědec

Antonín Pleskot byl nejen skvělý učitel, ale prosadil se i v oblasti vědy. Během svého života publikoval 64 prací, které byly napsány česky, německy a francouzsky. Větší část svých prací uveřejnil časopisech českých, především v *Časopise pro pěstování matematiky a fyziky* a v *Rozpravách České Akademie*, jeho práce nalezneme i ve výročních zprávách škol, na kterých působil. Pleskotovy články otiskovaly i časopisy zahraniční, mj. *Journal de mathematiques elementaires*, *Monatshefte fur Mathematik und Physik*, *Journal de mathematiques*, Lenseignement mathematiques, *Zeitschrift fur die Realschulwesen*, *Nouvelles Annales de matematique* Recenzenty jeho prací byli především nejlepší čeští matematikové jako Lerch, Petr Studnička a Sucharda, ze zahraničních to byli Lampe, Zacharias, Grober, Faerber aj. Věnoval se především elementární matematice, teorii čar a ploch a matematické analýze, publikoval však i články didaktické. Jazyk jeho prací je srozumitelný, v řadě článků najdeme zajímavé obraty a elegantní řešení problému. Jeho vědecká činnost byla současníky vysoce ceněna, stal se dopisujícím členem Královské české společnosti nauk a Jednota českých matematiků a fyziků ho jmenovala svým čestným členem.

Vědecké činnosti se začal věnovat již jako začínající učitel, když v roce 1893 publikoval své první práce. Měl velmi dobré vzdělání a také velký přehled o problematice, která byla publikována v tehdejších časopisech a o těchto problémech velice intenzívně přemýšlel. Vždyť řada jeho článků je založena na tom, že se mu podařilo najít jiné, obvykle jednodušší řešení jistého problému, který byl v nějakém článku publikován. Druhá skupina jeho prací je věnována elementární matematice a úzce souvisí s jeho pedagogickým působením. V této oblasti nebyl výjimkou, problematice středoškolské matematiky se věnovalo více jeho kolegů. Ti své práce publikovali především v *Časopise pro pěstování matematiky a fyziky*, který začala od roku 1872 vydávat *Jednota českých mathematiků.* [2]

Přehled prací A. Pleskota

Reference

[P1] Pleskot Antonín: Důkaz obecnější věty o střední hodnotě omezených integrálů *Rozpravy ČA 2* **2** 1893, č. 6

[2] Na titulní straně prvního čísla je uvedeno, že tento časopis je vydáván se zvláštním zřetelem k studujícím; prvním redaktorem byl prof. Studnička.

[P2] Pleskot Antonín: Řešení rovnic neurčitých o více než dvou neznámých použitím řetězců *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **22** 1893, 71-72

[P3] Pleskot Antonín: Poznámka k rektifikaci kruhu *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **22** 1893, 152-153

[P4] Pleskot Antonín: Geometrické odvození vzorců pro součet goniometrických funkcí *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **23** 1894, 183-186

[P5] Pleskot Antonín: Sur la rectification apprchée du cercle *Journal de mathématique élémentaire* **4**, IV 1895, 125-126

[P6] Pleskot Antonín: Příspěvky k theorii eliminace *Rozpravy KČSN 5,* č. 25

[P7] Pleskot Antonín: O některých vzorcích geometrických *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **25** 1896, 64-69

[P8] Pleskot Antonín: Uber die Grenzen der Wurzeln einer Gleichung mit nur reellen Wurzeln *Zprávy ze zasedání ČA č.37* 9 str.

[P9] Pleskot Antonín: Poznámka ku řešení trojúhelníka, dány-li jsou jeho strany *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **27** 1898, 269-271

[P10] Pleskot Antonín: Nouveau procédé pour résoudre les équations du troisième degré *Nouv. Ann. 3* **18** 1899, 65-66

[P11] Pleskot Antonín: Limites des racines d'une équation n'ayant que des des racines réelles *Nouv. Ann. 3* **18** 1899, 301-305

[P12] Pleskot Antonín: Příspěvek ku řešení trojúhelníka *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **28** 1899, 250-252

[P13] Pleskot Antonín: Řešení některých vět z theorie kuželoseček na základě jisté úlohy planimetrické Tiskem J. R. Porta, nákladem vlastním, PLzeň 1901

[P14] Pleskot Antonín: Uber eine Methode der Losung der unbestimmten Gleichungen *Zeitschrift F. math. und naturw. Unterricht* **33** (1902), 47-51

[P15] Pleskot Antonín: Příspěvek ku řešení rovnice kubické *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **32** (1903), 69-75

[P16] Pleskot Antonín: O zvláštním postupu při řešení rovnic neurčitých *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **32** (1903), 197-202

[P17] Pleskot Antonín: Poznámka ku geometrickému místu středů tětiv vedených daným bodem ke kuželosečce *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **32** (1903), 225-209

[P18] Pleskot Antonín: Uber die Berechnung der Parabelflache *Zeitschrift F. math. und naturw. Unterricht* **35** (1904), 464-466

[P19] Pleskot Antonín: Bemerkung zur goniometrischen Losung der quadratischen Gleichungen *Zeitschrift F. math. und naturw. Unterricht* **33** (1904), 461-464

[P20] Pleskot Antonín: Vyjádření funkce *PU* o záporném diskriminantu funkcí *CNU Rozpravy ČA 2,* **13** (1904) č. 25

[P21] Pleskot Antonín: Poznámka k diferenciální rovnici ploch rotačních *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **33** (1904), 140-146

[P22] Pleskot Antonín: Goniometrické řešení rovnic kvadratických *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **33** (1904), 209-213

[P23] Pleskot Antonín: O stanovení pláště kužele rotačního, šikmo zříznutého *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **33** (1904), 213-216

[P24] Pleskot Antonín: Bemerkung zur Losung der unbestimmten Gleichungen *Zeitschrift F. math. und naturw. Unterricht* **36** (1905), 403-406

[P25] Pleskot Antonín: Poznámka ku řešení rovnic neurčitých *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **34** (1905), 161-164

[P26] Pleskot Antonín: O jisté vlastnosti trojúhelníka *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **34** (1905), 215-219

[P27] Pleskot Antonín: Zur linealen Konstruktion von Kegelschniten aus teilweise imaginaren Elementen *Zprávy ze zasedání ČA č.35* 9 str., 1906

[P28] Pleskot Antonín: Poznámka ku sestrojování racionálních čar *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **36** (1907), 134-136

[P29] Pleskot Antonín: O jisté vlastnosti čar algebraických a s tím souvisící větě algebraické *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **36** (1907), 239-243

[P30] Pleskot Antonín: Généralisation du théoreme sur la droite de Simson *LEnseignement Mathématique* **10** (1908), 206-211

[P31] Pleskot Antonín: Zobecnění theoremu o přímce Simsonově *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **37** (1908), 277-281

[P32] Pleskot Antonín: Stanovení společných sečen a tečen dvou kuželoseček o společné ose *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **37** (1908), 424-441

[P33] Pleskot Antonín: O jistém integrálu omezeném *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **38** (1909), 427-434

[P34] Pleskot Antonín: Dodatek k vyčíslení jistého integrálu *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **38** (1909), 601-603

[P35] Pleskot Antonín: Auswertung eines bestimmten Integrals *Monatshefte f. Mathematik* **21** (1910), 326-328

[P36] Pleskot Antonín: Aplikace theorému Abelova na vyhledání některých tvarů pseudoelliptických integrálů *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **39** (1910), 237-244

[P37] Pleskot Antonín: O racionální hodnotě goniometrických funkcí *Výroční zpráve plzeňské reálky 1910*, 3-9

[P38] Pleskot Antonín: Geometrický důkaz jedné algebraické věty *Výroční zpráve plzeňské reálky 1910*, 10-13

[P39] Pleskot Antonín: Ein elementarer Beweis des Pascalschen Satzes fur den Kreis *Zeitschrift F. math. und naturw. Unterricht* **43** (1912), 292-293

[P40] Pleskot Antonín: O jisté vlastnosti skupiny dotyčných bodů na čarách algebraických *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **41** (1912), 145-207

[P41] Pleskot Antonín: Důkaz věty Pascalovy pro kruh *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **41** (1912), 636-638

[P42] Pleskot Antonín: Un théoréme sur lhyperbole équilatere *LEnseignement Mathématique* **15** (1913), 239-240

[P43] Pleskot Antonín: Vzdálenost průsečíků orthogonální trajektorie s površkou jednoplochého hyperboloidu *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **42** (1913), 151-155

[P44] Pleskot Antonín: O jisté vlastnosti rovnoosé hyperboly *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **42** (1913), 343-345

[P45] Pleskot Antonín: O jisté vlastnosti kuželoseček *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **42** (1913), 494-497

[P46] Pleskot Antonín: Eine Bemerkung zu den fokalen Drehflachen zweiten Grades *Zeitschr. F. d. Realschulwesen* **39** (1914), 716-717

[P47] Pleskot Antonín: O jisté úloze, která řeší přibližnou rektifikaci oblouku kruhového *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **43** (1914), 305-313

[P48] Pleskot Antonín: Ueber das Zentrum der mittleren Abstande der Beruhrungspunkte an algebraischen Kurven *Monatshefte f. Mathematik* **26** (1915), 135-143

[P49] Pleskot Antonín: Průsek roviny s fokalní plochou rotační stupně druhého *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **44** (1915), 87-89

[P50] Pleskot Antonín: Vznik kuželoseček svazky kruhovými a některé věty z toho plynoucí *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **44** (1915), 457-463

[P51] Pleskot Antonín: O konstrukci středu křivosti jedné radiály *Rozpravy ČA 2,* **25** (1916) č. 4, 4 str.

[P52] Pleskot Antonín: Strojení středu křivosti křivek methodou analyticko-deskriptivní *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **45** (1916), 337-353

[P53] Pleskot Antonín: Sur la rectification approchée dun arc de cercle *LEnseignement Mathématique* **20** (1918), 215-218

[P54] Pleskot Antonín: Některé nové přibližné rektifikace oblouku kruhového *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **47** (1918), 193-203

[P55] Pleskot Antonín: Konstrukce středu křivosti křivky jistou kvadratickou transformací z dané křivky odvozené *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **48** (1919), 56-59

[P56] Pleskot Antonín: O křivkách, jejichž normály hoví jisté podmínce *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **49** (1920), 109-119

[P57] Pleskot Antonín: Poznámka ke konstrukci normál kuželoseček *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **49** (1920), 186-188

[P58] Pleskot Antonín: Poznámka k omezení os kuželoseček a k parabole Steinerově *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **50** (1921), 193-196

[P59] Pleskot Antonín: Die Beziehung der Striktionskurve eines Hyperboloides zu seinem Kreisschnitten und die daraus folgenden Konstruktionene *Rozpravy ČA* **31** (1922) č. 26, 5 str.

[P60] Pleskot Antonín: Zobecnění věty týkající se paraboly Steinerovy *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **54** (1925), 51-58

[P61] Pleskot Antonín: Kinematické sestrojení tečny a středu křivosti kornoidy *Rozpravy ČA 2,* **36** (1926) č. 42, 9 str.

[P62] Pleskot Antonín: K teorii kornoidy *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **58** (1929), 78-82

[P63] Pleskot Antonín: O jistém theoremu vztahujícím se k problému normál křivek algebraických *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **60** (1931), 57-71

[P64] Pleskot Antonín: Jistá příbuznost křivek souvisící s teorií křivek valících se *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **61** (1932), 137-145

Reference

[Hu] Huber,G.: Auswertung einiger bestimmter Integrale mit Anwendung des freien Integrationsweges *Monatshefte f. Mathematik***16** (1905), 141-160

[Kr] Kraus Ludvík: Poznámka k rovnicím, jež mají pouze reálné kořeny *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **15** (1886), 63-64

[Le] Lepiney p.: Sur la droite de Simson *LEnseignement mathématique* **10** (1908), 500-501

[Lr] Lerch Matyáš: O jednoduchém stanovení určitého integreálu omezeného *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* **39** (1910), 1-7